

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และเสนอแนะ.

การวิจัยเรื่อง "บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเอง ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา" มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูประถมศึกษาตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
  2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ จำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และระดับชั้นที่สอน
- สมมติฐานทางการวิจัย

บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ จำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และระดับชั้นที่สอนของครู มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ลักษณะประชากรและตัวอย่างประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู และนักเรียน
ครู คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ทำหน้าที่ครูประจำชั้น ของปีการศึกษา 2527 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสุ่มประชากรครูทั้งหมด ตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็ก จาก 4 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอร้อยละ 25 ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 486 คน ระดับชั้นละ 81 คน
นักเรียน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูร้อยละ 5 จากตัวอย่างประชากรทั้งหมด ได้ครู 24 คน ใช้อัตราส่วน 1 : 2 ในการสุ่มนักเรียนได้นักเรียน 48 คน ระดับชั้นละ 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามครูเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ค่าความเที่ยง 0.93 แบบสอบถามครูนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และกลุ่มประสบการณ์ที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับบทบาทครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ักเรียน จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามให้เลือกตอบ เกี่ยวกับระดับปัญหาในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ สาเหตุของปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือหรือข้อคิดเห็นอื่น ๆ ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์นักเรียน ใช้การสัมภาษณ์แบบมาตรฐาน (Standardized or Structured Interview) เกี่ยวกับบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 468 ฉบับไปใช้กับครูที่เป็นตัวอย่างประชากร ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 451 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.80
ให้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร 48 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถามโดยคำนวณหาการร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์บทบาทครูตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เปรียบเทียบบทบาทครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ จำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนโดยทดสอบค่า z (z - Test) ส่วนระดับชั้นที่สอนเปรียบเทียบโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าผลข้อมูลมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้วิธีการทดสอบอัตราส่วน F โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Test)

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระดับปัญหา สาเหตุของปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาหรือข้อกีดกันอื่น ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ไต่จากการสัมภาษณ์นักเรียนโดยคำนวณค่าร้อยละ และเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปรากฏว่าครูซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรจำนวน 451 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.17 มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.73 มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.98 และส่วนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 คิดเป็นร้อยละ 34.81 รองลงมาสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 คิดเป็นร้อยละ 33.70 และรับผิดชอบในการสอนมากกว่าคนละ 1 กลุ่มประสบการณ์ กลุ่มประสบการณ์ที่ครูส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 15.59 รองลงมาคือ คณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 15.26 และสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.08

2. บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ระหว่างครูเพศหญิงและชาย

2.1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยม ด้านการมีวินัยในตนเอง ระหว่างครูเพศหญิงและชาย

ปรากฏว่า ครูเพศหญิงและชาย รับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังด้านการมีวินัยในตนเองทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่า

ครูเพศหญิงและชายมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านางการมีวินัยในตนเอง ไม่แตกต่างกัน: เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่าครูเพศหญิงและชายกระทำบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็ก และบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมแล้ว ให้กลับตัวได้ และประพฤตินั้น ไม่แตกต่างกัน ส่วนบทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบนั้น พบว่าครูเพศหญิงกระทำบทบาทนี้มากกว่าครูเพศชาย และบทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี พบว่าครูเพศชายกระทำบทบาทนี้มากกว่าครูเพศหญิง

2.2 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านางการมีศีลจะระหว่างครูเพศหญิงและชาย

ปรากฏว่าครูเพศหญิงและชายรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านางการมีศีลจะทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่าครูเพศชายมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านางการมีศีลจะมากกว่าครูเพศหญิง เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่าครูเพศหญิงและชายกระทำบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ ไม่แตกต่างกัน ส่วนบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็ก บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและเป็นผู้ส่งเสริมไปในทางที่ดีและบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมแล้ว ให้กลับตัวได้และประพฤตินั้น พบว่าทั้ง 3 บทบาทครูเพศชายกระทำบทบาทนี้มากกว่าครูเพศหญิง

2.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านางการประหยัดระหว่างครูเพศหญิงและชาย

ปรากฏว่าครูเพศหญิงและชายรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านางการประหยัดทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าครูเพศชายกระทำบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านางการประหยัดมากกว่าครูเพศหญิง เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่าครูเพศหญิงและชายกระทำบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริง

ค่านจริยธรรมและ วัฒนธรรมแก่เด็ก มนุษชาติในฐานะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบและ
 ขนบชาติในฐานะ เป็นผู้ป้องกันทาง เสื่อมและส่งเสริมให้ เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี ไม่แตก
 ต่างกัน ส่วนมนุษยชาติในฐานะ เป็นผู้จักสภาพแวดล้อมและสถานการณ์และฝึกการปรับตัวและมนุษยชาติ
 ในการแก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมให้กลับตัวได้และประพฤต
 คณินพบว่าทั้ง 2 ขนบชาติ ครูเพศชายกระทำหน้าที่มากกว่าครูเพศหญิง

3. ขนบชาติของครูที่มีวุฒิทางการศึกษาในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

3.1 ขนบชาติของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองระหว่างครูที่มี
 วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีรับรู้ตน
 เองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก
 เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยม
 ค่านการมีวินัยในตนเองมากกว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี เมื่อศึกษาในรายละเอียด
 ของแต่ละบทบาทพบว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีกระทำ
 บทบาทในฐานะ เป็นผู้จักสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้ เรียนรู้จากประสบการณ์และ
 ฝึกการปรับตัวและมนุษยชาติในฐานะ เป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและ วัฒนธรรม
 แก่เด็กไม่แตกต่างกัน ส่วนมนุษยชาติในฐานะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ มนุษชาติในฐานะ
 เป็นผู้ป้องกันทาง เสื่อมและ เป็นผู้ส่งเสริมให้ เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีและมนุษยชาติในฐานะ
 เป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทาง เสื่อมให้กลับตัวได้และประพฤตค
 ณิน พบว่าทั้ง 3 บทบาทครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีกระทำบทบาทมากกว่ามนุษยชาติเหล่า
 นี้มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

3.2 ขนบชาติของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีสำจะ ระหว่างครูที่มีวุฒิต่ำกว่า
 ปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีรับรู้ตน
 เองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีสำจะทั้ง 4 บทบาทอยู่ในระดับมาก สำหรับบทบาท
 ในการจักสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็ก เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว
 ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่ากระทำบทบาทนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อ
 เปรียบเทียบกันแล้วพบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยม
 ค่านการมีสำจะมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบ

ว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีกระทำหน้าที่ในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว ขบวนการในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็กและ ขบวนการในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบและบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุง พฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมแล้วให้กลับตัวได้และประพฤติไม่แตกต่างกัน ส่วน ขบวนการในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีขบวนการ ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีกระทำหน้าที่มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

3.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยักระหว่างครูที่มีวุฒิต่ำกว่า ปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีรับรู้นตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยักระหว่าง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก แต่ในบทบาท การจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกระทำหน้าที่อยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าครูที่มีวุฒิ ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยักระหว่างมากกว่าครูที่มีวุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรี เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและ ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีกระทำหน้าที่ในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริง ด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็ก ขบวนการในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ และบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมแล้วให้ กลับตัวได้และประพฤติไม่แตกต่างกัน ส่วนบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัวและบทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อม และเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีพบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี กระทำหน้าที่มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

4. บทบาทของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

4.1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองระหว่างครูที่มี ประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปรับรู้นตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองทั้ง 5 บทบาทอยู่ ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมี

บทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่าน้ำใจในตนเองมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 9 ปี เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป กระทำบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็กและบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมแล้วให้กลับตัวได้และประพฤติดีไม่แตกต่างกัน ส่วนบทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบและบทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น พบว่าทั้ง 2 บทบาทครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไปมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปี

4.2 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่าน้ำใจจะมีลักษณะระหว่างประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่าน้ำใจจะทั้ง 4 บทบาทอยู่ในระดับมาก สำหรับในบทบาทการจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อฝึกการปรับตัวครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป กระทำบทบาทน้อยอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่าน้ำใจจะไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป กระทำบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็ก บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีและบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมแล้วให้กลับตัวได้ และประพฤติดีไม่แตกต่างกัน ส่วนบทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีกระทำบทบาทมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

4.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่าน้ำใจจะแตกต่างกันระหว่างครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป รับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมการมีประหยัทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมการประหยัมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปี เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาท พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปกระทำ การปลูกฝังมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปี ทุกบทบาท

5. บทบาทของครูที่สอนในระดับชั้นต่างกันในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

5.1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีวินัยในตนเองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2, 3-4 และ 5-6

ปรากฏว่าครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2, 3-4 และ 5-6 รับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีวินัยในตนเองทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า ครูที่สอนในทุกระดับชั้นมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีวินัยในตนเองทั้ง 5 บทบาท ไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า ครูที่สอนในทุกระดับชั้น กระทำบทบาททั้ง 5 บทบาทไม่แตกต่างกัน

5.2 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีสำจะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2, 3-4, และ 5-6

ปรากฏว่า ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2, 3-4, และ 5-6 รับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีสำจะทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า ครูที่สอนในระดับชั้นต่างกันมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีสำจะทั้ง 5 บทบาท ไม่แตกต่างกันและเมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า ครูที่สอนในทุกระดับชั้นกระทำ บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และ ผลการปฏิบัติ บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรม แก่เด็ก บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี และบทบาทในการแก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมแล้วให้กลับตัว ใจและประพฤติดีนั้น ไม่แตกต่างกัน ส่วนบทบาทในฐานะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบพบว่า ครูที่สอนในระดับชั้น ป. 5-6 กระทำบทบาทนั้นมากกว่าครูผู้สอนในระดับชั้นอื่น ๆ

5.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมการประหยัในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2, 3-4 และ 5-6

ปรากฏว่าครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2, 3-4 และ 5-6 รับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมการประหยัดทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า ครูที่สอนในทุกๆระดับชั้นมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมการประหยัดทั้ง 5 บทบาทไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษารายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า ครูที่สอนในทุกๆระดับชั้นกระทำบทบาททั้ง 5 บทบาทไม่แตกต่างกัน

6. ระดับปัญหา สาเหตุของปัญหา ข้อเสนอแนะของข้อคิดเห็นอื่น ๆ

6.1 ค่านิยมวินัยในตนเอง เกี่ยวกับระดับปัญหาจะเห็นว่า ส่วนใหญ่ครูจะไม่มีปัญหา แต่ข้อที่มีปัญหามากที่สุดในการปลูกฝังคือ การที่ครูให้การบ้านนักเรียน ครูจะต้องคอยย้ำเตือนนักเรียนในการส่งงาน หรือส่งการบ้านให้ตรงเวลา ซึ่งจัดอยู่ในบทบาททั้ง 4 คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสียม และเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี กิดเป็นร้อยละ

10.20 ข้อที่มีปัญหารองลงมาคือ การที่ครูจะต้องดูแลให้นักเรียนมีระเบียบในการทำงาน เช่น การเขียนหนังสือให้มีระเบียบ การจัดเก็บของเมื่อทำเสร็จแล้วให้มีระเบียบ ข้อต่อมาคือ เมื่อครูจัดให้นักเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในชั้นเรียน เช่น จัดเวรรักษาความสะอาด จัดเวรตรวจตราความเรียบร้อยของห้องเรียน เป็นต้น ครูจะต้องดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน และอีกข้อคือ เมื่อครูพบว่ายังอยู่ในสภาพไม่เรียบร้อย หรือจะไม่อยู่ในที่ซึ่งควรมี เช่น ในห้องเรียน บริเวณโรงอาหาร ฯลฯ ครูจะเอาใจใส่ดูแล บอกกล่าวให้มีการจัดวางดังขยะ เพื่อให้นักเรียนทิ้งขยะได้สะดวก ทั้ง 3 ข้อที่กล่าวนี้ จัดอยู่ในบทบาทที่ 1 คือ การจัดสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว กิดเป็นร้อยละ 9.98, 8.20, และ

7.32 ตามลำดับ

เมื่อพูดถึงสาเหตุของปัญหาพบว่า มีสาเหตุจากตัวครู ตัวเด็ก ผู้ปกครองของเด็กและจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

สาเหตุจากตัวครูได้แก่ ครูไม่มี เพราะมีงานสอนมาก ครูไม่ให้ความร่วมมือในการปลูกฝัง ครูถือว่างานนี้ไม่ใช่หน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงของตน

สาเหตุจากตัวนักเรียนจะพบว่า แทบทุกข้อซึ่งครูกล่าวถึงสาเหตุข้อนี้คือ เด็กขาดความรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา ฝ่าฝืนระเบียบ และขาดความรอบคอบในงานที่ตนรับผิดชอบ

สาเหตุจากผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ร่วมมือกับทางโรงเรียน ไม่เป็นแผนอย่าง
ที่ติให้นักเรียน เข้าข้างบุตรตนเองโทษขาดเหตุผล.

สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สุนัขชอบคุดยี่เซียดังขยะ ร้านค้าไม่ร่วมมือกับ
ทางโรงเรียนในการจัดหาดังขยะในร้านค้า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่ครูเสนอมาเพื่อแก้ไขคือ

ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหที่เกิดจากตัวครู คือ ทางราชการควรจัดหาครูให้พอในโรงเรียน
ผู้บริหารต้องเป็นผู้เน้นให้ครูร่วมมือกันปลูกฝัง เรื่องการมีวินัยในตนเองนี้

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขตัวนักเรียน คือ ต้องค่อย ๆ ฝึกและอบรมเด็กควรมีการให้
การเสริมแรงแก่นักเรียน ครูจะต้องติดตามเอาใจใส่ดูแลนักเรียนและมีการติดตามผล.

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขต่อผู้ปกครอง คือ ทางโรงเรียนควรขอความร่วมมือจากทาง
บ้าน และชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าเขาจะช่วยเหลือเด็กของเขาอย่างไร

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ โรงเรียนควรจัดทำดังขยะที่ถนน
เป็นมาตรฐาน ทางโรงเรียนควรขอความร่วมมือกับร้านค้า เป็นต้น

6.2 ด้านการมีสัจจะ เมื่อดูจากระดับปัญหา พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและเมื่อพิจารณา
คือข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ การที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไข
และให้นักเรียนปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น คิดเป็นร้อยละ 5.32 ข้อนี้จัดอยู่ในหมวดที่ 1 คือ
การจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และสถานการณ์
และเมื่อดูสาเหตุของปัญหาเฉพาะข้อนี้ พบว่า เกิดจากการที่เด็กให้ข้อสัญญา แต่ไม่สามารถ
ทำตามสัญญาที่ให้ไว้ ระดับสติปัญญาของนักเรียนแตกต่างกัน ความสามารถในการทำงานแตก
ต่างกัน ทำงานเสร็จไม่พร้อมกัน กำหนดเวลาที่แน่นอนไม่ได้ เมื่อดูจากข้อเสนอแนะ ในการ
แก้ไขสาเหตุของปัญหาที่น่าสนใจ คือ ให้โอกาสกำหนดเวลาส่งงานบ้างตามความเหมาะสม
เด็กเล็ก ๆ ควรทำนานครั้ง ข้อตกลงต้องกำหนดให้แน่นอนและก่อนตกลงต้องดูความสามารถ
ของนักเรียนก่อนกำหนดเวลา

แต่เมื่อดูสาเหตุของปัญหาโดยทั่ว ๆ ไป ในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีสัจจะ จะพบว่า
มีสาเหตุจากตัวครู นักเรียน ผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่

สาเหตุปัญหาในค่านิยมตัวครู ได้แก่ ครูไม่มีเวลาในการปลูกฝังค่านิยมนี้ ขอบลิมสัญญา
ที่ให้ไว้กับนักเรียน เนื่องจากมีงานมาก ไม่มีเวลาดูติดตามผลเมื่อทำการปลูกฝัง เรื่องการมีสัจจะแล้ว
ครูไม่ชำนาญการเล่านิทานเกี่ยวกับสัจจะ และครูไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องทำการปลูกฝังเรื่องสัจจะ.

สาเหตุที่มาจากตัวนักเรียนจะพบแทบทุกข้อคือ นักเรียนขาดความรับผิดชอบ ในเรื่องการรักษาสัญญา นักเรียนรักษาสัญญาจริงแต่ทำงานอย่างไม่ตั้งใจ นักเรียนเคยตัวกับการได้รับรางวัลที่ครูให้ และมีผลไปถึงรังเกียจเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง เวลาที่ต้องรวมกลุ่มเพื่อทำงาน เพราะกลัวจะไม่ได้รับรางวัล นักเรียนที่เรียนไม่ดีเกิดความท้อแท้ ที่จะทำตามสัญญา นักเรียนมีงานที่โรงเรียนมากจึงไม่สามารถทำตามสัญญาได้ในกรณีที่ต้องให้เด็กพูดความจริงนักเรียนใจแข็งไม่ยอมพูดความจริง

สาเหตุจากที่บ้าน ผู้ปกครองให้เด็กทำงานมากจนเด็กไม่สามารถทำตามสัญญาที่ให้กับครูได้ ผู้ใหญ่ที่บ้านไม่ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับเรื่องการมีสิ่งจะ

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่ครูให้ไว้คือ

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาทางด้านตัวครู คือ ในกรณีที่ครูไม่มีเวลา ครูควรจัดเวลาเฉพาะเพื่อชี้แจง เล่านิทานเกี่ยวกับสิ่งจะ ส่วนราชการควรจัดครูเพิ่ม เพื่อให้ครูมีเวลาให้นักเรียนเพียงพอ ในกรณีที่ครูสัญญากับนักเรียนและผิดสัญญาบ่อย ๆ ครูต้องพยายามหลีกเลี่ยงวิธีนี้ ไม่ใช่วิธีนี้มากและบ่อยครั้งเกินไป ในเรื่องที่ครูต้องการให้นักเรียนพูดความจริง นอกจากนั้นครูต้องสอนนักเรียนให้รู้จักเอื้อเฟื้อเพื่อน ๆ เพื่อจะได้ไม่เกิดกรณีขโมยของเพื่อน ส่วนเรื่องการติดตามผลนั้น ครูทุกคนต้องร่วมมือกันในการติดตามผล เรื่องที่เกี่ยวกับการปลูกฝังเรื่องสิ่งจะไปแล้ว

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขตัวนักเรียน คือ ข้อสัญญาที่ตกลงกับนักเรียนต้องไม่เกินความสามารถของนักเรียน ครูต้องคอยสนใจ ให้นักเรียนทำงานและส่งงานตามที่สัญญากันไว้ โดยให้กำลังใจ หรือใช้แรงเสริมอื่น ๆ มีการย้ำเตือนให้นักเรียนนึกถึงสัญญาที่ให้ไว้บ่อย ๆ ในการตั้งรางวัลครูควรทำเป็นบางครั้งบางคราว ควรเปลี่ยนจากการให้รางวัลเป็นการชมเชยแทน ในการที่ให้นักเรียนกำหนดเวลาการส่งงานของครู ต้องคอยควบคุมและดูความสามารถของนักเรียนด้วย และเมื่อสัญญาแล้วควรให้นักเรียนควบคุมเวลาตนเอง ครูคอยช่วยดูแลนักเรียนที่ทำงานช้า เพื่อไม่ให้เขาเกิดความท้อแท้ในการเรียน ในกรณีที่ต้องให้นักเรียนพูดความจริง ครูต้องคอยเกลี้ยกล่อมชี้แจงนักเรียน และขอความร่วมมือจากทางบ้านร่วมด้วย ในกรณีที่งานนักเรียนมีมากครูควรให้งานนักเรียนน้อยลง

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขทางบ้าน คือ ครูจะต้องมีการขอความร่วมมือกับ
ทางบ้านที่จะต้องร่วมกันแก้ไขนักเรียน

6.3 ก้านการประหยัค เมื่อครูจากระดับบัญชา ก็พบว่า ส่วนใหญ่แล้วครูไม่มี
ปัญหาในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องการประหยัค เมื่อครูระดับบัญชาที่มีมากในการปลูกฝัง คือ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยหารูปภาพจาก
ปฏิทินหรือหากลอง กระจกเงา ภาชนะ ภาชนะ และอื่น ๆ มาใช้ทำอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน
ข้อที่มีปัญหามากรองลงมาก็คือ เมื่ออุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ ชำรุด ครูให้นักเรียนช่วยกัน
ซ่อมแซมให้สามารถใช้ได้ตั้งเดิม ทั้งสองข้อนี้ อยู่ในบทบาทที่ 1 คือ การจัดสภาพแวดล้อม
และสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว คิดเป็นร้อยละ
5.99 และ 5.76 ตามลำดับ ยังมีอีกข้อที่น่าสนใจ เนื่องจากมีปัญหามาก คือเมื่อนักเรียน
นำเงินมาใช้ในทางที่ส่อว่าเป็นการพนัน เช่น หอยกอง เป่ากบ (นำเงินไปซื้ออย่าง)
หลายเลขหน้าหนังสือและอื่น ๆ ครูจะตั้งเตือนหรือลงโทษทันที ข้อนี้จัดอยู่ในบทบาทที่ 5 คือ
บทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อม แล้ว
ให้กลับตัวได้ และประพฤติกิ คิดเป็นร้อยละ 5.32

เมื่อมาดูสาเหตุของปัญหาพบว่า มีสาเหตุจากครู นักเรียนเอง ผู้ปกครอง
แม่ตัก เพื่อนนักเรียน

สาเหตุของปัญหาที่มาจากตัวครู ได้แก่ ครูไม่มีเวลา ครูไม่ใช่คนในท้องถิ่น
ต้องไปเข้าเรียนกลับไม่สามารถหาวัสดุในท้องถิ่นได้ ครูไม่ได้ทำหน้าที่สอนวิชาที่ต้องใช้วัสดุ
ครูไม่มีความสามารถในการซ่อมแซมอุปกรณ์ ครูขาดการติดตามผลว่านักเรียนได้ทำตามที่ครู
ได้อบรมตักเตือนในเรื่องการประหยัคไปแล้วหรือไม่ ครูต้องแต่งตัวให้เข้าสังคมได้ ซึ่ง
เป็นการไม่ประหยัค

สาเหตุที่มาจากตัวนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่ค่อยร่วมมือในการหาวัสดุ
หาวัสดุหรือหาอุปกรณ์ไม่ได้ นักเรียนยังเล็กซ่อมอุปกรณ์ไม่ได้ นักเรียนไม่รับผิดชอบในการ
ที่จะซ่อมแซมอุปกรณ์ ในเรื่องการซื้อของพบว่า ในท้องถิ่นของนักเรียนเป็นชนบท ไม่มี
โอกาสได้เลือกซื้อของ มีขายอย่างไหนก็ต้องซื้ออย่างนั้น นักเรียนไม่รู้จักเลือกอาหารที่มี
คุณภาพ ในการเล่นเกมที่นักเรียนจะแอมเล่นโดยไม่ให้ครูรู้

สพตจากผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองให้เงินเด็กจำนวนมาก ทำให้เด็กไม่รู้จักการประหยัด ไม่เอาใจใส่เรื่องการบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องใช้ของนักเรียน ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ

สาเหตุปัญหาที่มาจากแม่ค้า คือ แม่ค้าซื้อของที่ไม่เป็นประโยชน์มาขายในโรงเรียน

สาเหตุที่มาจากเพื่อนนักเรียน คือ ถ้านักเรียนไม่มีของเหมือนเพื่อน จะถูกเยาะเย้ยว่าไม่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่ครูเสนอมาเพื่อแก้ไขคือ

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่เกิดจากครู คือ ทางโรงเรียนควรจัดโครงการร่วมกันผลิตสื่อและช่วยเหลือซ่อมแซมอุปกรณ์ ทางโรงเรียนควรจัดหาเครื่องมือในการซ่อมแซมให้ครয় ครูหมั่นตรวจดูของใช้อยู่เสมอ ครูทุกคนต้องร่วมมือกันในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมการประหยัด ครูคอยตรวจดูแลใกล้ชิดนักเรียน ครูควรจัดเตรียมเครื่องมือในการซ่อมแซมอุปกรณ์ให้พร้อม ครูต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียน มีการจัดให้นักเรียนดูแลกันเอง ไม่ให้เล่นการพนัน ควรมีการออกกฎให้ครูแต่งเครื่องแบบทุกคนเพื่อประหยัดในการแต่งกาย

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียน คือ ครูต้องช่วยสื่ออุปกรณ์บ้าง ถ้านักเรียนหาวัสดุจากบ้านไม่ได้ และก็ไม่ให้นักเรียนพยายามหาวัสดุมาบ้าง มีการปลูกฝังให้นักเรียนรักของ ของส่วนรวม และของส่วนตัว เวลาที่นักเรียนซ่อมแซมอุปกรณ์ ครูควรดูความสามารถของนักเรียนก่อนให้ซ่อมแซมของสิ่งนั้น และต้องคอยแนะนำให้นักเรียนซ่อมแซมด้วย ในการหาอุปกรณ์ถ้านักเรียนสนใจหามาให้ครูมาให้เพื่อนด้วย ส่วนในเรื่องการเลือกอาหารที่มีคุณภาพ ครูควรพาชมร้านค้า และแนะนำที่ควรซื้อของชนิดไหน หรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับเรื่องโภชนาการมาพูดให้นักเรียนฟัง ส่วนในการฝึกให้นักเรียนรู้จักเก็บของ ครูควรเตรียมที่เก็บอุปกรณ์ ที่เก็บของให้นักเรียนด้วย และที่ครูต้องห้ามคือ ครูต้องคอยสอดส่อง ดูแล หรือให้นักเรียนดูแลกันเอง โดยการตั้งสารวัตรนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่เกิดจากผู้ปกครอง คือ ทางโรงเรียนต้องขอความร่วมมือกับทางบ้าน ต้องร่วมมือกันแก้ไขนักเรียนในเรื่องการประหยัด

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่เกิดจากแมงก้า คือ ทางโรงเรียนต้องขอร้องให้
ชื่อของที่มีคุณภาพมาขายให้แก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่เกิดจากเพื่อนนักเรียน คือ ครูต้องอบรมชี้แจง
นักเรียนบ่อย ๆ ในเรื่องการประหยัด :

7. ผลจากการสัมภาษณ์นักเรียน

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านับการมีวินัย
ในตนเอง ตามความคิดเห็นของนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนจะให้ความสำคัญกับบทบาท
ที่ 5 มากที่สุด คือ บทบาทของครูในฐานะเป็นผู้แก้ไข ปรับปรุงพฤติกรรมของเด็ก ให้
กลับตัวได้และประพฤติดี และบทบาทครูที่นักเรียนให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือบทบาทที่ 3
ซึ่งเป็นบทบาทในฐานะที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ และเมื่อครูรายละเอียดใน
แต่ละระดับชั้น ปรากฏว่า นักเรียนทุกระดับชั้นให้ความสำคัญกับบทบาทที่ 5 มากที่สุด และ
บทบาทที่ 3 น้อยที่สุดเช่นกัน

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านับการมีสำจะ
ตามความคิดเห็นของนักเรียน ส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนให้ความสำคัญกับบทบาทที่ 5 มาก
ที่สุดคือ บทบาทของครูในฐานะเป็นผู้แก้ไข ปรับปรุงพฤติกรรมของเด็ก แล้วให้กลับตัวได้
และประพฤติดี และบทบาทครูที่นักเรียนให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือบทบาทที่ 3 ซึ่งเป็น
บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ และเมื่อครูรายละเอียดในแต่ละระดับชั้น
ปรากฏว่า นักเรียนทุกระดับชั้นให้ความสำคัญกับบทบาทที่ 5 มากที่สุด และบทบาทที่ 3
น้อยที่สุดเช่นกัน

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านับการประหยัด .
ตามความคิดเห็นของนักเรียน ส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนให้ความสำคัญกับบทบาทที่ 2 มากที่สุด
คือ บทบาทของครูในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริง ค่านับจริยธรรม และ
วัฒนธรรมแก่เด็ก และบทบาทครูที่นักเรียนให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ บทบาทที่ 3 ซึ่งเป็น
บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ และเมื่อครูรายละเอียดในแต่ละระดับชั้น
ปรากฏว่า นักเรียนทุกระดับชั้นให้ความสำคัญกับบทบาทที่ 2 มากที่สุดและบทบาทที่ 3 น้อย
ที่สุดเช่นกัน

8. บทบาทของครูที่ไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจากนักเรียนไม่เคยทำพฤติกรรมเช่นนั้น ให้ปรากฏหรือไม่มีเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น

ในกรณีที่แบบสอบถามบางข้อ มีพฤติกรรมที่ครูหรือนักเรียนไม่เคยกระทำ เนื่องจากครูหรือนักเรียนบางคน ไม่เคยกระทำพฤติกรรมตามที่แบบสอบถามตั้งข้อคำถาม ผู้วิจัยจึงได้จัดคำถามนี้ให้อยู่ในช่องไม่เคยปรากฏ และนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ โดยไม่ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม กำนการมีวินัยในตนเองข้อที่ 2, 4, 9, 14 แบบสอบถามค่านการมีสัจจะข้อที่ 3, 9, 11, 14 และแบบสอบถามค่านการประหัตข้อที่ 2, 8, 11, 13, และข้อ 15 เมื่อคำนวณแล้ว ปรากฏผลดังนี้ คือ แบบสอบถามข้อ 9 กำนการมีสัจจะ ที่ถามว่า "เมื่อสีกเหตุที่ครูต้องผิดสัดดูกับนักเรียน ครูจะขอโทษและชี้แจงให้นักเรียนทราบเหตุผล และตกลงกับนักเรียนใหม่โดยไม่เพิกเฉย" ปรากฏว่า ครูไม่เคยผิดสัดดูกับนักเรียนเลยจึงไม่ต้องขอโทษนักเรียน และชี้แจงให้นักเรียนทราบเหตุผล และมีการตกลงกับนักเรียนใหม่โดยไม่เพิกเฉย พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่เคยปรากฏมากที่สุด คือร้อยละ 7.67 รองลงมาอยู่ในกำนิยค่านการมีสัจจะเช่นกัน คือ ข้อ 11 ที่ถามว่า "เมื่อนักเรียนตกเป็น ผู้ต้องสงสัยในกรณีขโมยของเพื่อนหรือกรณีอื่น ๆ ซึ่งเป็นกรณีที่ให้นักเรียนพูดความจริง ครูจะต้องสืบหาสาเหตุ หาข้อมูลที่แท้จริงก่อนจะกล่าวโทษนักเรียน" ปรากฏว่านักเรียนไม่เคยขโมยของเพื่อนเลย ครูจึงไม่ต้องสืบหาสาเหตุหาข้อมูลที่แท้จริงก่อน พฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่เคยปรากฏร้อยละ 6.65 อีกข้อที่น่าสนใจและอยู่ในกำนิยค่านการประหัตคือ ข้อ 15 ที่แบบสอบถามถามว่า "เมื่อนักเรียนนำเงินไปใช้ในทางที่ส่อว่าเป็นการพนัน เช่น ทอยกอง เป่ากบ (นำเงินไปซื้อยาง) ทายเลขหน้าหนังสือและอื่น ๆ ครูจะตักเตือน ห้ามปรามหรือลงโทษทันที" ปรากฏว่า ไม่แควมีนักเรียนนำเงินไปใช้ในทางที่ส่อเป็นการพนันเลย ครูจึงไม่ต้องตักเตือน ห้ามปราม หรือลงโทษ พฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่เคยปรากฏร้อยละ 6.21 นอกจากนั้นมีเรื่องอื่น ๆ อีก 10 เรื่อง แต่มีเพียงร้อยละ 0.22 - 2.66 ซึ่งครูไม่ได้ทำพฤติกรรมเหล่านี้

อภิปรายผลการวิจัย

1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ระหว่างครูเพศหญิงและชาย

1.1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองระหว่าง

ครูเพศหญิงและชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูเพศชายและหญิงรับรูตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเอง ทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูทั้งเพศหญิงและชายได้มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยม ค่านการมีวินัยในตนเองทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูทั้งเพศหญิงและชาย ได้มีการปลูกฝังค่านิยมค่านนี้มาก ซึ่งเป็นระดับที่น่าพอใจ และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่าครูเพศหญิงและชายมีการปลูกฝังค่านิยมค่านนี้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าครูโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายเห็นความสำคัญในการที่จะปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตร พ.ศ. 2521 ได้กำหนดไว้ในจุดหมายอย่างชัดเจนว่า " เพื่อให้ผู้เรียนมีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน เป็นคนเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติปัญญาในการรักษาความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ " การสร้างความสำนึกในสิ่งใดให้เกิดแก่เด็ก ก็คือ การสร้างวินัยในสิ่งนั้นให้เกิดแก่เด็ก เรียกว่า วินัยในตนเองนั่นเอง (สุจิต ทัศนพร, 2528: 43) ดังนั้นไม่ว่าครูชายหรือครูหญิงจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังค่านิยมค่านนี้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร พ.ศ. 2521 ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองนี้

เมื่อศึกษารายละเอียดค่านการปลูกฝังการมีวินัยในตนเอง จะพบว่า บทบาทที่ 3 คือ บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ ครูหญิงมีการปลูกฝังมากกว่าครูชาย ทั้งนี้คงที่กล่าวมาแล้วในแนวเหตุผลของการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับเพศ ซึ่งได้มีงานวิจัยของวิบูลย์ ธรรมวิทย์ ศึกษาถึงชีวิตครอบครัวไทย ได้พบว่า เพศหญิงจะถูกสังคมเข้มงวดกวาดขันความประพฤติ ต้องประพฤติตนตามกฎเกณฑ์ เพื่อจะได้แสดงออกในสิ่งที่ดีในทางที่สังคมยอมรับ ดังนั้นครูก็เช่นกัน ครูหญิงต้องประพฤติให้ดีเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งก็คือการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งผู้ที่จะเลียนแบบก็คือ

นักเรียนนั่นเอง ส่วนครูชายนั้นจะไม่ถูกสังคมนาคหวังเท่ากับครูหญิง ซึ่งสอดคล้องกับกรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมที่เหมาะสมกับครูพบว่า พฤติกรรมของครูที่ไม่เหมาะสมส่วนใหญ่เป็นค่านิยมการแต่งกายและการตรงต่อเวลา ซึ่งพบในครูชายมากกว่าครูหญิง ส่วนในบทบาทที่ 4 คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและส่ง เสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี พบว่าครูชายกระหนาบบทบาทนี้มากกว่าครูหญิง เนื่องจากหลักฐานการศึกษาวิจัยมากมายต่างก็ยืนยันในข้อเท็จจริงที่ว่า สังคมได้กำหนดบทบาททางเพศให้หญิงชาย มีบทบาทต่างกัน สุนทร โภมิณและสนธิ สมักรการ (2522: 63) ได้ทำการวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย และได้พบว่าเพศชายให้ค่านิยมที่เน้นทางสังคมมากกว่าเพศหญิง คือสนใจเกี่ยวกับเรื่องสังคมในวงกว้างมากกว่า ตั้งแต่เรื่องอิสรภาพ หรือความเสมอภาค โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหา ตลอดจนการวางแผนล่วงหน้า จากงานวิจัยนี้ทำให้ผู้วิจัยคิดว่า เพศชายสามารถหาทางป้องกันทางเสื่อมได้มากกว่า จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นการสนับสนุนที่ว่า ครูชายมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและเป็นผู้ส่ง เสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีมากกว่าเพศหญิง

1.2 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีสิ่งจะระหว่างครูเพศหญิงและชาย.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่มีเพศต่างกันรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีสิ่งจะอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูทั้งเพศหญิงและชายมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีสิ่งจะ ซึ่งเป็นระดับที่น่าพอใจ และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า ครูชายมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมมีสิ่งจะมากกว่าครูเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร โภมิณและสนธิ สมักรการ (2522:157) ที่พบว่า เพศหญิงสนับสนุนคำพูดที่ว่า " การพูดอย่างจริงจังตรงไปตรงมาเป็นสิ่งที่ดีที่สุดเสมอ " น้อยกว่าเพศชายมาก (37.5 % และ 54.5 % ตามลำดับ) และเมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่ 2 คือ บทบาทครูในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงและวัฒนธรรมแก่เด็ก บทบาทที่ 4 บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและส่ง เสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี และบทบาทที่ 5 คือบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมเด็กที่มี

แนวโน้มนำไปในทางเสื่อม แล้วให้กลับตัวได้และประพฤตินั้น ทั้ง 3 บทบาทพบว่า
 ครูชายกระทำมากกว่าครูหญิงทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนงานวิจัยของสุนทร โคมิน
 และสนธิ สัมภกรการ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สาเหตุที่เพศชายกระทำค่านิยมนี้
 มากกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะเพศชายเป็นเพศที่กล้าตัดสินใจมากกว่า ส่วนเพศ
 หญิงเป็นเพศที่ละเอียดถี่ถ้วนและคำนึงถึงผลที่ตามมามากกว่า ดังจะเห็นได้จากกร
 ุให้เหตุผลว่า เนื่องจากวัฒนธรรมส่วนของเพศหญิงและสภาพความจริงในชีวิตของ
 เพศหญิงในหลายกรณี ทำให้เพศหญิงไม่อาจพูดความจริงอย่างตรงไปตรงมาเหมือน
 เพศชายได้ (สุนทร โคมินและสนธิ สัมภกรการ 2522:157)

1.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยักระหว่างครูเพศหญิงและชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ยแล้วพบว่า ครูชายและหญิงรับรู้ตนเอง
 ว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยักระหว่างครูเพศหญิงและชาย
 เพศหญิงและชายมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านนี้มาก ซึ่งเป็นการดีเพราะในสังคม
 ปัจจุบันประเทศไทยเรากำลังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม การที่ครูปลูกฝังค่านิยม
 ค่านการประหยักระหว่างครูเพศหญิงและชายในระดับมากและกล้าทำแล้วได้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยคาดว่าเรา
 สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า
 ครูเพศชายมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยักระหว่างครูเพศหญิง ซึ่ง
 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า
 บทบาทที่ 1 ในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้
 จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว และบทบาทที่ 5 คือบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไข
 และปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อม แล้วให้กลับตัวได้และ
 ประพฤตินั้น ปรากฏว่าทั้ง 3 บทบาท ครูชายกระทำมากกว่าครูหญิง ทั้งนี้อาจ
 เป็นเพราะในสังคมไทยเรา เพศที่ต้องใช้จ่ายมากเป็นเพศหญิง นอกจากจะทำ
 หน้าที่เป็นครูแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นแม่บ้านซึ่งต้องใช้จ่ายอยู่เสมอ นอกจากนี้ธรรมชาติ
 ของเพศหญิงก็เป็นเพศที่รักสวยรักงามจึงใช้จ่ายไปในเรื่องนี้ด้วย ดังจะเห็นในสาเหตุ
 ปัญหาในค่านการประหยักระหว่างครูเพศหญิงว่า ครูจะต้องแต่งตัวเพื่อให้เข้าสังคมได้ ส่วนครูชาย
 จะใช้จ่ายในเรื่องส่วนตัวและมีความจำเป็นเท่านั้น มีงานวิจัยที่สนับสนุนคำกล่าวนี้คือ
 งานวิจัยของกรมสามัญศึกษาที่พบว่า ครูชายมีพฤติกรรมค่านการแต่งกายไม่เหมาะสม

มากกว่าเพศหญิง ก็ครูชายไม่สนใจในเรื่องการแต่งกายเท่าเพศหญิง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้โอกาสที่ครูเพศชายจะกระทำการปลุกฝังค่านิยมค่านการประหยัดมากกว่าครูเพศหญิง

2. บทบาทของครูที่มีวุฒิทางการศึกษาในการปลุกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

2.1. บทบาทของครูในการปลุกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเอง ระหว่างครูที่มีวุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาคต่างกันรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลุกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี เห็นความสำคัญในการปลุกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเอง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ครูวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีบทบาทในการปลุกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนั้นจะเห็นว่าการศึกษาของครูก็มีส่วนที่จะทำให้การปลุกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้เพราะระบบการศึกษาทำให้ครูมีโอกาสได้ค้นคว้าหาความรู้ประสบการณ์ได้มากกว่า สุนทร โคมินและสนธิ สมักรการ (2522:107) ได้พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีความเป็นตัวเอรมากกว่า เน้นความสามารถส่วนบุคคลและมีแนวความคิดกว้างกว่า ซึ่งเหตุผลนี้อาจทำให้ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีโอกาสที่จะปลุกฝังได้มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และเมื่อศึกษาในรายละเอียดในแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่ 3 คือบทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ บทบาทที่ 4 บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสียม และเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี และบทบาทที่ 5 คือบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสียมและในกลับตัวได้และประพฤติดี ทั้ง 3 บทบาทที่กล่าวมาพบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี กระทำการปลุกฝังค่านิยมค่านนี้มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

จะเห็นได้ว่าวุฒิทางการศึกษามีส่วนในการปลุกฝังค่านิยมอย่างเห็นได้ชัด จากผลที่ครูกระทำบทบาทต่าง ๆ ดังที่ปรากฏ ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจะพบว่า ในหลักสูตรเหล่านี้จะมีการแนะนำเทคนิคที่จะนำไปใช้ในการ

เรียนการสอนได้ผล ดังเช่น ครูจะต้องเรียนจิตวิทยาทางการศึกษา ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง ก็ยังมีโอกาสที่จะเรียนมากและสามารถนำมาใช้ได้มาก เช่น เทคนิคการเสริมแรง เป็นต้น

2.2 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีสัจจะระหว่างครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีสัจจะอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นระดับที่น่าพอใจ การที่เราจะดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ย่อมต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงเป็นการดีที่ครูในทุกระดับการศึกษาเห็นความสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีสัจจะมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะในบทบาทที่ 4 คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเลื่อม และเป็นผู้ที่ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี สาเหตุที่ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีการกระทำในการปลูกฝังมากกว่าอาจเป็นเพราะ เมื่อครูได้รับการศึกษาสูงย่อมมีความน่าเชื่อถือในสังคม สังคมจะมองดูด้วยความน่าชื่นชม ทำให้ผู้ที่ได้รับเกียรตินี้ต้องระมัดระวังตัวและมีการทำตัวให้เป็นที่น่าเชื่อถืออยู่เสมอ ซึ่งมีงานวิจัยของอนุสรณ์ อรรถศิริ (2516: บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมบางประการของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่าสนับสนุนกล่าวข้างต้นคือ จริยธรรมที่กลุ่มอาจารย์และนิสิตเลือกตรงกันเป็นอันดับหนึ่งคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้นจะเห็นว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง จะมีความซื่อสัตย์สุจริตมากด้วย ซึ่งก็คาดได้ว่าครูจะต้องนำมาสั่งสอนนักเรียนของเขาให้มีพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตหรือการมีสัจจะด้วย

2.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยักระหว่างครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยัอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นระดับการปลูกฝังที่น่าพอใจ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการประหยัค

มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ต้องใช้เงินทางการศึกษามาก จึงกล่าวได้ว่า " การศึกษาคือการลงทุน " เมื่อครูจำเป็นที่จะต้องใช้เงินเพื่อการศึกษา มาก จึงจำเป็นที่จะต้องใช้เงินทุกบาททุกสตางค์ให้มีค่า ครั้นเมื่อจบมาทำงานทำ รั้งจกนมากขึ้นและมีเกียรติในสังคมก็ต้องรู้จักใช้เงินให้เป็นประโยชน์ จึงจำเป็นที่ครูจะต้องรู้จักประหยัด จากการวิจัยของคณะวิจัย 2 โครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู ซึ่งทำการวิจัยหาสมรรถวิสัยที่ครูควรมีในการประหยัดพบว่า เป็นความจำเป็นและจำเป็นมากคิดเป็นร้อยละ 79.26 ที่ครูจะต้องมีการประหยัด และเนื่องจากได้รับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ย่อมมีเทคนิคใหม่ ๆ ที่จะใช้ปลูกฝัง จึงกระห้ามบาทที่ต้องปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และเมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่ 1 คือบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว และบทบาทที่ 4 คือบทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี ทั้งสองบทบาทนี้พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี กระทำการปลูกฝังมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ในบทบาทที่ 1 นั้น ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันมากคือ ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีทำการปลูกฝังอยู่ในระดับน้อย และครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีปลูกฝังอยู่ในระดับมาก จากผลที่ปรากฏนี้คงเป็นเพราะเหตุผลที่กล่าวมาแล้วคือ ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าวุฒิปริญญาตรีมีเทคนิคในการปลูกฝังค่านิยมด้วยวิธีการใหม่ ๆ มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

ด้วยอิทธิพลดังกล่าวมาแล้วจึงเป็นผลให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดต่างกัน

3. บทบาทของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเอง

3.1. บทบาทของครูในกิจปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเองระหว่างครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน รับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเอง อยู่ในระดับมากถึง 5 บทบาท แสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการปลูกฝังค่านิยมค่านนี้มาก และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 9 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมที่เหมาะสมกับครูและพบว่า พฤติกรรมของครูที่ไม่เหมาะสมส่วนใหญ่เป็นการแต่งกายและการตรงต่อเวลา ซึ่งพบในครูอายุน้อยมากกว่าครูอายุมาก จะเห็นได้ว่า เมื่อครูอายุมากขึ้น ซึ่งก็หมายถึงประสบการณ์ในชีวิตทั้งด้านส่วนตัวและด้านการทำงานเพิ่มขึ้น จะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยกว่าครูอายุน้อย ซึ่งก็หมายถึงว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ตลอดเวลา ทำให้เห็นแนวทางในการที่จะปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 9 ปี และเมื่อศึกษาในรายละเอียดของแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่ 3 คือบทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เกิดได้เลียนแบบ และบทบาทที่ 4 คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและส่งเสริมให้เกิดพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี ทั้ง 2 บทบาทนี้พบว่า ครูที่มีประสบการณ์เกิน 10 ปีขึ้นไปกระทำการปลูกฝังมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 9 ปี จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ทำให้มีอิทธิพลที่จะทำให้ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีบทบาทในการปลูกฝังบทบาทที่ 3 และ 4 มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีไปถว้ย

3.2 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีศีลจะระหว่างครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีและครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันรับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีศีลจะอยู่ในระดับมากถึง 5 บทบาท แสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการปลูกฝังค่านิยมค่านนี้มาก และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน

มีการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีศีลจะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่าครูทั้ง 2 กลุ่มประสบการณ์ต่างก็ให้ความสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีศีลจะมากพอกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุสรณ์ อรรถศิริ (2516: บทคัดย่อ) และริชาร์ด เค เทอร์เรนไน์ (Richard K. Turrentine, 1980) งานวิจัยของทั้งสองท่านปรากฏว่า ตัวอย่างประชากรต่างก็ให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์สุจริตและศีลจะแบ่งคนเป็นเดียวกัน และเมื่อศึกษาในรายละเอียดแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่ 3 คือบทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบครูที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 9 ปีมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีศีลจะมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีเหตุผลสนับสนุนที่น่าสนใจอีกคือ ผู้ที่มีประสบการณ์มากส่วนใหญ่จะมีหน้าที่การงานมากขึ้นด้วย ทำให้มีภาระที่ต้องกระทำมาก ไม่มีเวลาที่จะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากเท่าที่ควร ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์การสอนน้อยมักจะมีภาระหน้าที่ด้านงานน้อย จึงมีเวลาที่จะมุ่งงานในหน้าที่การสอนได้มาก จึงก็หมายถึงมีเวลาที่จะอยู่กับเด็กมาก จึงมีโอกาสที่จะเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี จากเหตุผลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปี มีบทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบในด้านการมีศีลจะมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป

3.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยักระหว่างครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีกับครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันรับรู้ตนเองว่า มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัทั้งหมดทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการปลูกฝังค่านิยมอยู่ในระดับที่ดี และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไปมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัอยู่ในระดับมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 9 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อศึกษาในรายละเอียดแต่ละบทบาทที่พบว่า แต่ละบทบาททั้ง 5 บทบาท ครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัมากกว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปีทุกบทบาท ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบัน เศรษฐกิจค่อนข้างฝืดเคือง ค่าเงินบาทลดลง ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากจึง หมายถึงครูที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตในตำแหน่งต่าง ๆ มาอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งด้านส่วนตัวและด้านภาระงาน ย่อมจะรู้คุณค่าของเงิน เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ที่ค้นไปสอบถามผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตหลายท่าน และได้รับคำตอบในทำนองเดียวกันคือ ในฐานะที่ผ่านชีวิตครุมามาก ครูเป็นผู้ที่มี เกียรติในสังคม แต่เงินเดือนครูไม่มากนัก ท่านเหล่านี้จึงต้องพยายามหาวิธีใช้เงิน ให้พอควยเพื่อจะได้ไม่มีหนี้สิน ดังนั้นจึงตระหนักในคุณค่าของเงินดี จากข้อคิดที่ได้ ดังกล่าว จะเห็นว่าครูเหล่านี้ต้องมีวิธีการใช้เงินอย่างประหยัด และวิธีการเหล่านี้ เองจึงถูกถ่ายทอดไปยังนักเรียนที่ตนสอนด้วย ซึ่งตรงข้ามกับครูที่มีประสบการณ์น้อย ครูเหล่านี้จะมีภาระหน้าที่ไม่เท่ากับครูที่มีประสบการณ์มาก ดังนั้น ในด้านการปลูกฝัง เรื่องการประหยัดให้แก่เด็กจึงไม่เท่ากับผู้ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมามาก

4. บทบาทของครูที่สอนในระดับชั้นต่างกันในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

4.1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเอง ในระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2, 3 - 4, และ 5 - 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่สอนในระดับชั้นต่างกัน รับรู้ตนเองว่า มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเองทั้ง 5 บทบาท อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าครูที่สอนในระดับชั้นต่างกันมีการปลูกฝังอยู่ในระดับที่ดีแล้ว เมื่อเปรียบเทียบเห็นรายบทบาทพบว่า ครูที่สอนในระดับชั้นต่างกัน มีการปลูกฝัง ค่านิยมค่านิยมนี้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อศึกษาใน รายละเอียดแต่ละบทบาท ก็ไม่พบความแตกต่างในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัย ในตนเองเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบัน การศึกษาให้ความสำคัญ ในด้านการสร้างวินัยเป็นอย่างมาก เพราะมีความเชื่อว่าถ้าเด็กมีวินัย ก็จะทำให้ สังคมมีระเบียบมากกว่าในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้ว่าการออกกฎให้โรงเรียนปฏิบัติ โดยให้นักเรียนเดินแถวกลับบ้านโดยใช้ธงนำ เป็นต้น ดังนั้นไม่ว่าครูจะสอนอยู่ใน ระดับชั้นใดก็ต้องมีการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมนี้ทุกชั้น จากเหตุผลดังกล่าว ผลการวิจัย จึงไม่พบว่าครูในแต่ละระดับชั้นมีการปลูกฝังการมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

4.2 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีสำจะในระดับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 1 - 2, 3 - 4, และ 5 - 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ครูที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกัน
 รับรู้ตนเองว่ามีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีสำจะทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับ
 มาก ซึ่งแสดงว่าครูที่สอนในแต่ละระดับชั้น มีการปลูกฝังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ
 และเมื่อเปรียบเทียบพบว่าครูที่สอนในแต่ละระดับชั้นมีการปลูกฝังค่านิยมค่านนี้ไม่แตก
 ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูทุกระดับชั้นเห็นความสำคัญของค่านิยมนี้ซึ่งความเห็น
 นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุสรณ์ อรรถกิริ (2516:บทคัดย่อ) ที่ว่าจริยธรรม
 ที่กลุ่มอาจารย์และนิสิตระดับชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยวิชาการศึกษาเลือกตรงกันเป็นอันดับ
 หนึ่งคือความซื่อสัตย์สุจริต และมีงานวิจัยของริชาร์ด เค เทอร์เรนไทน์ (Richard
 K. Terentine , 1980) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของเป้าหมาย
 การศึกษาคำที่หนึ่งของครูใหญ่และครู ซึ่งลำดับความสำคัญของเป้าหมาย มี 16 ประการ
 ด้วยกันผลการวิจัยพบว่า สำจะแห่งตนเป็นเป้าหมายสำคัญลำดับที่ 3 ซึ่งพบว่าเป็น
 ลำดับที่สำคัญอีกลำดับหนึ่ง จากเหตุผลและงานวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ
 การมีสำจะดังกล่าว ทำให้ครูทุกระดับชั้นต่างมีการปลูกฝังค่านิยมนี้ ไม่มีความแตกต่าง
 และเมื่อศึกษาถึงรายละเอียดกลับพบว่า มีความแตกต่างกันในการปลูกฝังค่านิยมชั้นในบทที่ 3
 กิอบบทบาทในฐานะการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้เลียนแบบ โดยพบว่าครูที่สอนในระดับชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 กระทำบทบาทนี้มากกว่าครูที่สอนในระดับชั้นอื่น ๆ ทั้งนี้จะเห็นได้
 เด็กวัยนี้จะอยู่ระหว่างอายุ 10 - 12 ปีซึ่งในทัศนของ เพียเจต์ได้กล่าวถึงเด็กในวัยนี้ว่า
 เป็นวัยที่เด็กเกิดการเรียนรู้มากขึ้น เพราะเป็นวัยที่เด็กกำลังจะโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่ครู
 ควรให้ความสนใจ ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เขา เพื่อเขาจะได้ปฏิบัติตาม นอกจากนี้
 ตามทฤษฎีของเพียเจต์ยังได้กล่าวอีกว่าเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ทำอะไรต้องมีเหตุผล ดังนั้น
 ในเรื่องของสำจะก็เป็นเรื่องที่ต้องใช้เหตุผลมาประกอบเช่น เมื่อครูสนทนากับนักเรียนว่า
 จะมาสอนพิเศษให้ในวันเสาร์ ปรากฏว่า ครูไม่มา ถ้าครูมีเหตุผลที่จะไม่มาสอนในวันเสาร์
 ก็ขอ นักเรียนก็จะเข้าใจ การที่ครูทำอะไรก็ตามและใช้เหตุผล ซึ่งการใช้เหตุผลนั้นจะต้อง
 นำความจริงเข้ามาประกอบด้วยเป็นส่วนใหญ่ และทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบได้ จากเหตุผล

ข้างต้นที่กล่าวมา จึงเป็นความจำเป็นที่ครูระดับชั้น ป. 5 - 6 จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี
ของนักเรียนในด้านการมีสำนึก

4.3 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดในระดัชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 - 2, 3 - 4, และ 5 - 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วครูที่สอนในระดัชั้นต่างกันรับรู้
ตนเองว่า มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดทั้ง 5 บทบาท อยู่ในระดัชั้นมาก
แสดงว่าครูที่สอนในแต่ละระดัชั้นมีการปลูกฝังอยู่ในระดัที่ใกล้เคียง และเมื่อให้นำเอามา
เปรียบเทียบพบว่าครูที่สอนในระดัชั้นต่างกัน มีการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมนี้ไม่แตกต่างกัน
ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อศึกษาในรายละเอียดแต่ละบทบาทก็ไม่พบ
ความแตกต่างในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
สภาพทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายประหยัดและมีการประชาสัมพันธ์
ให้ประชาชนตื่นตัวในเรื่องความประหยัด พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการประหยัดไว้หลายทาง
ดังได้เขียนเป็นบทความหลายบทความตลอดจนคำขวัญ วิทยุชวนให้ประหยัดต่าง ๆ มากมาย
เช่น บทความของนายประวิทย์ ภูเก้าเหิน (2522:30-35) หรือคำขวัญวันเด็กของ
นายกรัฐมนตรีประจำปี 2529 คือ " นิยมไทย ใช้ประหยัด ใจสัตย์ซื่อ ถือคุณธรรม "
เป็นต้น ครูทุกระดัชั้นจึงมีการปลูกฝังค่านิยมค่านิยมนี้ทุกชั้น ดังนั้นผลการวิเคราะห์
การวิจัยครั้งนี้จึงไม่พบความแตกต่าง ในการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการประหยัดในทุกระดัชั้น

5. ระดัชั้นปัญหา สาเหตุของปัญหา ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นอื่น ๆ
ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

5.1 ค่านิยมวินัยในตนเอง ข้อที่มีปัญหามากที่สุดในการปลูกฝังคือ
การที่ครูให้การบ้านนักเรียน ครูจะต้องคอยย้ำเตือนนักเรียนในการส่งงานหรือส่ง
การบ้านให้ตรงเวลา ซึ่งจัดอยู่ในบทบาทที่ 4 คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทาง
เสื่อมและเป็นการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี คิดเป็นร้อยละ 10.20

5.2 ค่านิยมมีสำนึก ข้อที่มีปัญหาในการปลูกฝังมากที่สุดก็คือ การ
เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไข และให้นักเรียนปฏิบัติตาม
เงื่อนไขนั้น ซึ่งจัดอยู่ในบทบาทที่ 1 คือการจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์
เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว คิดเป็นร้อยละ 5.32

5.3 คำนการประหยัค ข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหารูปภาพจากปฏิทิน หรือหากลองกระป๋องแป้งเก่า ๆ และอื่น ๆ มาใช้ทำอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน จัดอยู่ในบทบาทที่ 1 คือ การจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และการปรับตัว คิดเป็นร้อยละ 5.99

ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน พอจะสรุปสาเหตุของปัญหาที่น่าสนใจรวมกันได้ดังนี้

ไม่ว่าจะเป็นการปลูกฝังค่านิยมทางด้านใด จะพบสาเหตุของปัญหาเหมือนกันหมดคือ นักเรียนไม่รับผิดชอบในงานที่ครูให้ ในค่านการมีวินัยในตนเองมีงานวิจัยที่สนับสนุนสาเหตุในข้อนี้คือ งานวิจัยของ พัทธนา สุขยูสิทธิ์(2526: บทกัตย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการทำผิดวินัยของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าการทำผิดวินัยของนักเรียนนั้นมีสาเหตุเนื่องมาจากตัวนักเรียนเป็นอันดับแรก สาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ ความบังเอิญ ความไม่ตั้งใจ การเรียนการสอนของครู กฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน สภาพแวดล้อมตลอดจนสภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวตามลำดับ นอกจากสาเหตุจากตัวนักเรียนแล้ว ยังมีสาเหตุเช่นเกี่ยวกับงานวิจัยนี้เช่นเดียวกัน ดังที่กล่าวไปแล้วไม่ว่าจะเป็นค่านิยมใด จะพบสาเหตุของปัญหาที่ครูกล่าวถึงก็คือ เกิดจากตัวนักเรียน สาเหตุที่มีมากแทบจะทุกข้อของทุกค่านิยมก็คือ ครูไม่มีเวลาที่จะปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ ถาวร กองกิต (2527:21) กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรมนั้นสอนได้ตลอดเวลา และสามารถสอดแทรกไปกับกลุ่มประสบการณ์ได้ทุกกลุ่มประสบการณ์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ไม่ต้องอาศัยเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่สามารถสอดแทรกได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีสาเหตุที่เกิดจากตัวครูคือ กิจกรรมบางอย่างครูไม่สนใจเพราะถือว่าไม่ใช่หน้าที่ ในเรื่องนี้มีผู้เสนอว่าผู้บริหารควรเป็นแกนจัดประชุมให้ครูร่วมกันทำการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ และมีคำกล่าวสนับสนุนว่าครูทุกคนในโรงเรียนควรมี ส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมและเสริมสร้างลักษณะนิสัย ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่ง

นอกจากสาเหตุที่เกิดจากนักเรียนและครูแล้ว ยังมีสาเหตุมาจากผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อีก ที่ทำให้การปลูกฝังไม่ได้ผลเท่าที่ควร สาเหตุที่เกิดจากผู้ปกครอง ได้แก่ การไม่ให้ความร่วมมือในการปลูกฝัง จากงานวิจัยของพงษ์เทพ มณีสรตรง ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเอง ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1(2527:บทคัดย่อ) พบว่า บทบาทของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเอง การมีสัจจะและการประหยัดอยู่ในระดับ ปานกลางและพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมค่านการ ประหยัดค่านน้อยกว่าอาชีพอื่น เนื่องจากความยากจนจึงต้องทำงานหนักและไม่มีเวลาอบรม เลี้ยงดูลูกมากนัก และจากงานของผูวิจัยเองก็พบปัญหาที่ทราบจากครูก็คือ สาเหตุของ ความยากจนของผู้ปกครองซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปลูกฝังค่านิยมที่โรงเรียนไม่ได้ผลเต็มที่ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นอีกเล็กน้อยที่พอจะแก้ไขได้ เช่น การไม่ร่วมมือของแม่ค้า การไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์ เป็นต้น ข้อเสนอแนะประการหนึ่งที่น่าสนใจที่ครูให้ไว้ก็คือ การปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์นั้นต้องมีการติดตามผล มิฉะนั้นงานในเรื่องการปลูกฝัง คุณธรรมจะไม่ได้ผลเลย นอกจากนี้ในแง่ที่ครูดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึงนั้นควรให้มีนักเรียน กลุ่มหนึ่งช่วยครูดูแลให้เพื่อน ๆ ทำตามที่ครูปลูกฝังด้วย อันจะทำให้ครูมีเวลามากขึ้น และยังสร้างความรับผิดชอบกับนักเรียนที่ช่วยครูดูแลอีกด้วย

๕. ผลจากการสัมภาษณ์นักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาท ในการปลูกฝังที่ครูได้กระทำ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของครูในการปลูกฝัง ค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองและค่านการมีสัจจะ นักเรียนจะให้ความสำคัญกับบทบาทที่ 5 มากที่สุดคือบทบาทของครูในฐานะเป็นผู้แก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของเด็ก แล้วให้กลับตัวได้ และประพฤติดี ในค่านการประหยัดนักเรียนให้ความสำคัญกับบทบาทที่ 2 คือบทบาทครู ในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงค่านจริยธรรมวัฒนธรรมแก่เด็ก ที่ปรากฏผล คังนี้ก็แสดงว่า เด็กรับรู้ในการปลูกฝังค่านิยมค่านการมีวินัยในตนเองและค่านการมีสัจจะ ในบทบาทที่ 5 มากที่สุดและรับรู้เกี่ยวกับ การประหยัดในบทบาทที่ 2 มากที่สุด ถ้าถามที่ ผูวิจัยถามจะถามเป็นเชิงกรณีตัวอย่างและจบคำถามลงว่าถ้านักเรียนเป็นครูนักเรียน จะทำอย่างไร คังนั้นในการถามคำถามนี้นักเรียนจะพยายามตอบโดยเอาความรู้สึกของ ครูมาตอบ ไม่ใช่ความรู้สึกของตนเอง ซึ่งก็คือการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับตัวครูนั่นเอง

จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กตอบในบทบาทที่ 3 ก๊อปปายาในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งตามความเป็นจริงนั้นนักเรียนมีการเลียนแบบโดยไม่รู้ตัวแต่ครูเน้นให้นักเรียนดูตัวแบบน้อยมาก ทั้งงานวิจัยที่สนับสนุนในเรื่องนี้คือ งานวิจัยของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2523: บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การที่ครูให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมคนแบบ ครูใช้น้อยมาก จึงทำให้นักเรียนไม่ทราบว่าตนได้เลียนแบบจากครูโดยไม่รู้ตัว

7. บทบาทที่ครูไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจากครูหรือนักเรียนไม่เคยหาพฤติกรรม เช่นนั้นให้ปรากฏ หรือไม่เคยมีเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น

ผลจากการถ่วงน้ำหนัการ้อยละ พบว่าข้อที่ไม่เคยปรากฏหรือไม่เคยมีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเลยไม่อยู่ในค่านิยมทางด้านนี้จะ คือ ข้อที่ว่าเมื่อมีเหตุที่ครูต้องผิด ด้ญญากับนักเรียนครูจะขอโทษและชี้แจงให้นักเรียนทราบเหตุผล และตกลงกับนักเรียนใหม่ โดยไม่ผิดเลย คิดเป็นร้อยละ 7.76 ในการเกิดกรณีเช่นนี้นับว่าเป็นสิ่งที่ดีคือ ครูบางส่วนไม่เคยผิดด้ญญากับเด็กเลย ถ้าเป็นเช่นนี้จริงก็จะทำให้การปลูกฝังด้านการศึกษาจะมีผลดียิ่งขึ้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่ครูไม่ขอโทษด้ญญากับนักเรียนเลยก็แสดงว่าครูยังขาดการปลูกฝังไปส่วนหนึ่ง ถ้าครูหาบ้างก็เท่ากับเปิดใจเด็กรู้จักขอด้ญญา การทำตามข้อด้ญญาและถามคำถามด้ญญาไม่ได้จะทำอย่างไรจึงจะดี จากสาเหตุของปัญหาบางข้อพบว่าครูกลัวทำตามด้ญญาไม่ได้ และก็เสนอแนะว่าควรหลีกเลี่ยงเพราะในชีวิตของเราต้องมีข้อด้ญญาเกิดขึ้นเสมอ เราควรให้เด็กพบและรู้จักที่จะแก้ปัญหาจะดีกว่าในฐานะของความเป็นครู แล้วควรจะสอนทุกอย่างให้กับศิษย์ เพื่อให้เขาคำรงตนได้ในสังคมปัจจุบันอย่างคนที่ "คิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาก็เป็น" จะดีกว่าเพื่อให้ศิษย์เจตนาารมณ์ของหลักผู้ตร พ.ศ. 2521 ยังมีข้อไม่เคยปรากฏหรือไม่เคยมีเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นที่นำสนใจอีกข้อคือ "เมื่อนักเรียนตกเป็นผู้ต้องหาในกรณีขโมยของเพื่อน หรือกรณีอื่น ๆ ซึ่งเป็นกรณีที่ให้นักเรียน" คิดเป็น 6.65 ในกรณีนี้ก็น่าหมายถึงว่า เด็กไม่เคยขโมยของเลย ซึ่งก็เป็นสิ่งที่น่ายินดี ซึ่งเป็นการแสดงว่าครูประณตศึกษายางส่วนปลูกฝังเรื่องความซื่อสัตย์ได้ดีมาก ถ้าเป็นเช่นนี้ทั้งหมดก็เป็นสิ่งที่ดี แต่จากความเป็นจริงที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามก่อน ก็ยังมีเป็นส่วนมากที่มีเด็กที่มีปัญหาและขโมยของเพื่อนซึ่งก็เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องคอย ๆ เปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการปลูกฝังค่านิยมสำหรับครู

1. ในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่แก่นักเรียนนั้น ครูควรจะทำทั้ง 5 บทบาท ประกอบกันไปถึงจะได้ผลดี จากผลที่ได้จากการวิจัยปรากฏว่าครูทำการปลูกฝังค่านิยม อันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ายินดี แต่จากการรับรู้ของนักเรียนนั้น จากผลการวิเคราะห์ได้กรับรู้ในบทบาทที่ 5 ซึ่งเป็นบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและ ปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเลื่อม แล้วให้กลับตัวได้และประพฤติดี และบทบาทที่ 2 คือบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้ และข้อเท็จจริงด้าน จริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็ก มากกว่าบทบาทอื่น ๆ ดังนั้น ครูควรจะเน้นบทบาท อื่น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

2. จากการวิจัยพบว่าในบทบาทที่ 1 คือบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพ แวดล้อม และสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว นั้นครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กระทำการปลูกฝังในค่านิยมการมีสำจะ และการประหยัด อยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังพบในบทบาทเดียวกันนี้ยังพบว่าครู ที่มีประสบการณ์ในการสอน ทุกประสบการณ์มีการปลูกฝังค่านิยมการมีสำจะ อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ดังนั้นควรมีการ เพิ่มบทบาทนี้ให้มากขึ้นในด้านการมีสำจะและการประหยัด ในครูกลุ่มที่มีวุฒิต่ำกว่า ปริญญาตรี และครูที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 9 ปี และกลุ่มประสบการณ์การสอน 10 ปี ขึ้นไปด้วย

3. จากข้อเสนอแนะที่น่าสนใจและพึงกระทำ คือ ในการปลูกฝังค่านิยม อันพึงประสงค์ทั้ง 3 ประการ ไม่ควรเป็นหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่ง ครูทุกคนควรมี ส่วนร่วมกันปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ การปลูกฝังจึงจะได้ผล

4. เมื่อทำการปลูกฝังค่านิยมไปแล้วควรมีการติดตามผลด้วยว่า ได้ผล เป็นอย่างไรควรแก้ไขอะไรบ้าง

5. ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ควรสอน สอดแทรกไปในกลุ่ม ประสบการณ์ทุกกลุ่มประสบการณ์ และสอนสอดแทรกตลอดเวลา

6. ครูควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะส่งเสริม ให้แก่นักเรียนมีโอกาสพัฒนาค่านิยมอันพึงประสงค์เหล่านี้ เช่น จัดให้มีชุมนุมต่าง ๆ เปิด โอกาสให้นักเรียนจัดผลงาน นิทรรศการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทำงาน

ร่วมกัน ได้ฝึกความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความไว้วางใจ
ในการทำงานกลุ่ม การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม
ตลอดจนรู้จักสงวนรักษาสร้างเสริมวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติไทย

ข้อเสนอแนะในการปลูกฝังค่านิยมสำหรับผู้ปกครอง

จากผลการวิจัยพบว่าสาเหตุที่ทำให้ครูมีปัญหาในการปลูกฝังค่านิยมอัน
พึงประสงค์ส่วนหนึ่งมาจากการผู้ปกครอง ดังนั้น ผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะ
ทำให้การดำเนินการในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์นี้ได้ผลหรือไม่ ดังนั้น ผู้ปกครอง
จึงควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ทั้ง 3
ประการ เพื่อให้การปลูกฝังค่านิยมเป็นไปอย่างได้ผล และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ในการดำเนินการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์นี้จะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับบริหาร
มีส่วนมากในการให้บริการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์
ได้ผล เช่นการจัดสภาพแวดล้อมให้โรงเรียนน่าอยู่ หาอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ดำเนิน
การเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นผู้ประสานงานระหว่างทางบ้านและทางโรงเรียน
ได้ร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการปลูกฝังค่านิยม
อันพึงประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน
2. ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของภูมิหลังของครูกับการปลูกฝัง
ค่านิยมของครู
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของครูในการปลูกฝัง
ค่านิยมอันพึงประสงค์
4. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมด้านอื่น ๆ
บ้าง เช่น ความเสียสละ ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความเมตตากรุณา เป็นต้น